

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Полтавський державний медичний університет
Uniwersytet Rzeszowski (Республіка Польща)
Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie (Республіка Польща)
Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir"
(м. Бухарест, Румунія)
Харківський національний медичний університет
Запорізький державний медичний університет
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Львівський національний аграрний університет
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка

ЗБІРНИК СТАТЕЙ

VI Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ,
ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ, ПСИХОЛОГІЇ І
ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

25-26 листопада 2021 року

Присвячується 100-річчю ПДМУ

Полтава
2021

Збірник статей
VI Міжнародної науково-практичної
конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВІСТИКИ,
ПРОФЕСІЙНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ,
ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

Полтава – 2021

ББК 74.58+81.2

УДК 378.6

Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: збірник статей VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 25-26 листопада 2021 р.). – Полтава : Вид-во “Астроя”, 2021. – 355 с.

У збірнику представлено статті вітчизняних і зарубіжних науковців, у яких висвітлюються різноманітні проблеми сучасної лінгвістики, лінгводидактики, психології та педагогіки вищої школи. Збірник рекомендовано науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, магістрантам, аспірантам, а також усім, хто цікавиться психолого-педагогічними, лінгвістичними та дидактичними проблемами вищої школи.

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки. Організаційний комітет може не поділяти погляди й думки деяких авторів.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ждан Вячеслав Миколайович	голова оргкомітету, ректор Полтавського державного медичного університету, доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії України у галузі науки і техніки, Заслужений лікар України
Капустник Валерій Андрійович	співголова оргкомітету, ректор Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений працівник освіти України
Колесник Юрій Михайлович	співголова оргкомітету, ректор Запорізького державного медичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України
Солоненко Анатолій Миколайович	співголова оргкомітету, ректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор біологічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України
Кайдашев Ігор Петрович	проректор з наукової роботи ПДМУ, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України
Дворник Валентин Миколайович	перший проректор ПДМУ з науково-педагогічної роботи, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України
Беляєва Олена Миколаївна	заступник голови оргкомітету, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією ПДМУ
Мальцева Ірина Андріївна	перший проректор Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор біологічних наук, професор
Москальова Людмила Юріївна	проректор з наукової роботи Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор педагогічних наук, професор
Ryszard Pęczkowski	Dr. hab., prof., Dyrektor Instytutu Pedagogiki, Uniwersytet Rzeszowski, Polska
Janusz Miąso	Dr. hab., prof., Uniwersytet Rzeszowski, Polska
Liliya Morska	Dr. hab., prof., Uniwersytet Rzeszowski, Polska
Grzegorz Grzybek	Dr. hab., prof., Uniwersytet Rzeszowski, Polska
Piotr T. Nowakowski	Dr. hab., prof., Uniwersytet Rzeszowski, Polska
Jadwiga Daszykowska- Tobiasz	Dr. hab., prof., Uniwersytet Rzeszowski, Polska

ЗМІСТ

<i>Ждан В.М., Дворник В.М., Аветіков Д.С., Бєляєва О.М.</i> Микола Іванович Пирогов – видатний лікар і педагог (до 211-ї річниці від дня народження).....	3
<i>Ждан В.М., Кітура Є.М., Бабаніна М.Ю., Кир'ян О.А., Ткаченко М.В.</i> Формування сучасного іміджу викладача вищої школи.....	10
<i>Капустник В.А., Дерев'янченко Н.В.</i> Цифрова компетентність як невід'ємна складова професійного розвитку викладача ЗВО.....	13
<i>Баб'як К.П., Бєлова М.О., Лобзова С.Л., Зінченко О.О.</i> Метонімізовані назви сучасного англомовного неймінг-простору.....	18
<i>Бєшапочний С.Б., Зачепило С.В., Гасюк Ю.А.</i> Впровадження інформаційних технологій під час вивчення оториноларингології.....	22
<i>Бєрегова А.А., Біловол А.М., Ткаченко С.Г., Пустова Н.О.</i> Оптимізація методів викладання медичних дисциплін.....	25
<i>Бєрмас Л.І., Бєрмас О.М.</i> Формування вмінь оформлення діагнозів латинською мовою.....	27
<i>Богиня Л.В., Горбенко Є.В.</i> Короткометражні фільми на заняттях з української мови як іноземної.....	29
<i>Бойченко О.М., Мошель Т.М.</i> Сучасні методи та форми самостійної роботи студентів.....	33
<i>Боровик К.М., Риндіна Н.Г., Шапаренко О.В., Єрмак О.С., Іващенко Р.О., Романюк М.Г.</i> Формування Soft Skills в освітньому процесі вищої медичної школи.....	36
<i>Wozar Janusz</i> Folklorizm w wychowaniu dziecka w kontekście zjawiska unifikacji kulturowej.....	39
<i>Вечерок О.М., Іотова І.М., Савицька Т.В.</i> Архетипні образи українського фольклору та «міф про козацтво» у творах Т. Шевченка.....	44
<i>Вечерок О.М., Трусова Л.В., Скальська С.А.</i> Арабська мова і література в сучасному світі.....	47
<i>Владимирова В.І., Шевченко О.М.</i> Комунікативна культура як прояв професійної культури сучасного викладача.....	50
<i>Wojciechowska Justyna.</i> Determinants of the act of speech in the process of communication.....	54
<i>Волкова Г.К.</i> Формування творчої складової самостійної діяльності студентів-медиків у навчанні перекладу.....	58
<i>Гаврилюк Н.С.</i> Транслітерація іншомовних медичних термінів, що починаються латинською буквою Н (h).....	62
<i>Гєпенко Л. О., Кошова Ю. М., Чайка О. В.</i> Оцінювання якості виконання здобувачами навчальних проектів з педагогічних дисциплін.....	64
<i>Глобина Л.В.</i> Творческая личность: от идеи до реализации.....	69
<i>Глотова О.В.</i> Лексичні особливості утворення англійських медичних термінів (на матеріалі отоларингологічної терміносистеми).....	72
<i>Гончарова Є.Є.</i> Роль мотивації у формуванні фахової компетентності здобувачів вищої освіти ЗВО України.....	76
<i>Гончарова Н.А., Цисык А.З.</i> Изображение подагры в античной поэзии.....	79
<i>Гордієнко О.В., Дмитерко Є.В., Мирошниченко О.А.</i> Валідність кваліфікаційного іспиту Крок-1: оцінювання рівня професійної англомовної комунікативної компетенції студентів медиків.....	86
<i>Гордієнко О. В., Шевкун А. В.</i> Організація СРС та контролю при викладанні імпе на базі платформи MS TEAMS.....	95
<i>Daszykowska-Tobiasz J.</i> Wyzwania szkoły wyższej – organizacji uczącej	

6. Геселевич А.М. Научное, литературное и эпистолярное наследие Николая Ивановича Пирогова : [библиогр. указ.] / предисл. А. Н. Бакулева. М. : Медгиз, 1956. 261 с.
7. Зашкільняк Л.О. Інтелектуальна історія: спроба конвенції (деякі методологічні міркування). Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. 2005; 1: С. 28-36.
8. Ковтюх Г.С. Год Н.И. Пирогова в РГМУ. Лечебное дело. 2010; 1: 94-99.
9. Мазинг Ю. А. Николай Иванович Пирогов: 200 лет жизни в истории России. Пространство и Время. 2010; 2:203-221.
10. Пирогов Н. И. Избранные педагогические сочинения ; сост. А. Н. Алексюк, Г. Г. Савенюк. М. : Педагогика, 1985. 496 с.
11. Скрипников Н. С., Топоров Г. Н., Половик А. Ю. Н.И. Пирогов о чести ученого на пути к научной истине. Вісник проблем біології і медицини. 2006; 2: 16-17.
12. Шалаев С. А. Н. И. Пирогов – создатель первой кафедры госпитальной хирургической клиники. Вестник хирургии. 1991; 3: 130-132.
13. Шевченко Ю.Л., Карпов О.Э., Броннов О.Ю. Пироговские срезы, как предтеча современной компьютерной томографии. Вестник Национального медико-хирургического Центра им. Н.И. Пирогова. 2020; 3: 11-15.
14. Bieliaieva O.M., Skrupnikova T.P., Lysanets Yu.V., Morokhovets N.Yu., Slipchenko L.B., Efendiieva S.M. Nikolai Ivanovich Pirogov - amicus humani generis. Wiad Lek. 2021; 74(2):362-366.
15. Uvarkina O.V., Bieliaieva O.M., Skrupnykov P.M., Lysanets Yu.V., Shylkina L.M., Khmil T.A. The scientific and pedagogical heritage of doctor N.I. Pirogov. Wiad Lek. 2020; 73(7): 1561-1566.

УДК 478.124/.127

**Ждан В.М., Кімура Є.М.,
Бабаніна М.Ю., Кур'ян О.А., Ткаченко М.В.**

Полтавський державний медичний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

В статті розглянуто визначення і значення іміджу викладача вищої школи, важливі складові іміджу: перше враження, професіоналізм, глибина знань, широкий кругозір, ентузіазм. Виділено п'ять основних етапів формування іміджу викладача вищої школи.

Ключові слова: *імідж, вища школа, викладач, професіоналізм.*

The article considers the definition and significance of the image of a high school teacher, important components of the image: first impression, professionalism, depth of knowledge, broad outlook, enthusiasm. There are five main stages in the formation of the image of a high school teacher.

Key words: *image, higher school, teacher, professionalism.*

В статье рассмотрены определение и значение имиджа преподавателя высшей школы, важные составляющие имиджа: первое впечатление, профессионализм, глубина знаний, широкий кругозор, энтузиазм искренность. Выделено пять основных этапов формирования имиджа преподавателя высшей школы.

Ключевые слова: *имидж, высшая школа, преподаватель, профессионализм.*

У зв'язку з переходом на нові стандарти освіти особлива увага приділяється професіоналізму викладача, досягненню високого педагогічного статусу, розвитку інформаційної та особистісної культури, інноваційного творчого мислення. Одним із ключових елементів досягнення високого рівня освітнього закладу та формування сприятливого іміджу на ринку освітніх послуг є імідж викладачів. Зважаючи на тенденцію зниження перспективності викладацької професії, недостатню оцінку ролі педагога спільноту, а саме студентами, постає необхідність побудови образу викладача, за допомогою якого в суспільстві сформується авторитет та престиж його особистості. Викладач забезпечує систематичний інформаційний вплив, формує в кожного учасника освітнього процесу ідеї, цінності, зразки поведінки. Тому важливим є вирішення стратегічної

освітньої проблеми – формування позитивного іміджу сучасного викладача вишу, що є досить складним феноменом, і включає різноманітні та різноспрямовані фактори, які необхідно враховувати під час його створення. [2, с.630].

Імідж викладача формує система елементів, комплексне поєднання яких може забезпечити створення позитивного ефекту на лікарів-інтернів, слухачів та ведення успішної викладацької діяльності, зокрема: – аудіовізуальна культура особи, тобто грамотність мовлення, манери, стиль одягу та його доречність конкретній ситуації, вміння триматися на публіці, презентувати інформацію певній цільовій аудиторії; поведінка викладача в різних аспектах (поведінка в професійному середовищі серед лікарів-інтернів, слухачів та колег, вміння контролювати свій емоційний стан та знаходити способи комунікації, розумітися з різними типами особистостей; система моральних та етичних цінностей викладача (світосприйняття, ставлення до власної професії та до студентів) [2, с.633].

Які важливі складові іміджу сучасного викладача: у вищій школі?

Стародавнє прислів'я говорить: "Зустрічають по одягу, а проводять за розумом" Під першим враженням слід розуміти неповторний образ, який складається з одягу, голосу, охайності, сили рукостискання, візуального контакту та постави. Перші 20 секунд педагога уважно оглядають: взуття, зачіску, відзначають манеру триматися, оцінюють поставу, дивляться на обличчя. Наступні 20 секунд оцінюють вміння говорити та слухати, потім визначають комунікабельність та стежать за жестами.

Охайний зовнішній вигляд і стильний одяг – важливі фактори створення гарного першого враження. Правильне вбрання створює образ успішного професіонала, викликаючи стійку позитивну реакцію. Необхідно виробити свій стиль одягу, оскільки мода мінлива, а стиль залишається. Фахівці в галузі моди радять носити те, що справді прикрашає, те, в чому ви виглядаєте елегантно. Елегантність – це вияв гарного смаку. Одяг є своєрідною візитною карткою викладача. Позитивне перше враження спрощує спілкування з людьми, роблячи його теплішим та комфортнішим.

Негативне перше враження, навпаки, може перервати взаємини ще до початку [2, с.633].

Результати опитування серед студентів виявили, що при першій зустрічі з викладачем 89,1% студентів звертають увагу на манеру спілкування, 57,6% на настрій, 33,4% – на вираз обличчя, 24,8 5% – на зовнішність та 21,5% – на одяг. Окремі студенти відзначили також загальне враження, почуття гумору, ставлення до студентів, манеру викладання та готовність до заняття.

Найбільш важливими характеристиками викладача студенти вважають такі: вміння спілкуватися зі студентами (було обрано 95,1% респондентів), моральні якості особистості (87,4% респондентів), фахову компетентність (75,5%), психологічну витримку, емоційну стабільність (58,8%). Найменш важливими характеристиками є зовнішній вигляд (25% виборів) та виразність міміки та жестів, вміння керувати ними (23,8%) [4, с.400].

Лікарі-інтерни і слухачі, колеги очікують, що викладач володіє своїм предметом досконало, може вільно підтримувати дискусію з професійних питань і має експертні знання у своїй галузі. Тому професіоналізм, глибина знань є важливою складовою іміджу сучасного викладача. Передбачається, що робота у виші – це високооплачувана інтелектуальна праця, а викладач не лише передає свої

знання слухачам, а й зайнятий постійним самовдосконаленням, тобто безперервно оновлює і поповнює свій багаж знань [6, с.198].

Проте необхідно відзначити, що зовнішній вигляд викладача є лише одним із факторів, які впливають на налагодження тісної співпраці студента й викладача під час заняття. Проте він в окремих випадках може нівелювати або підсилити дію таких факторів, як володіння матеріалом, творче мислення, ораторські здібності. Лектор, який уперше входить до аудиторії, для підвищення свого авторитету може скористатися прийомами самореклами, що збільшить довіру слухачів. Можна, наприклад, повідомити студентам про результати власних наукових досягнень, про публікації, співпрацю з відомими вченими, роботу над науковими проектами тощо. Але найчастіше самореклама починається з вибору одягу, зачіски, аксесуарів, тобто зі створення власного іміджу. Великий філософ і мислитель Ксенофонт свого часу зазначив: «ніхто не може навчитися у людини, яка не подобається». Сучасний педагог крім знань у своїй галузі має широкий кругозір із суміжних областей наукового знання та інших питань [3].

Більше того, успішний викладач не замикається у полі фізиків чи ліриків. Він має бути експертом, вільно міркувати про явища, дуже віддалено пов'язані з професійною діяльністю, тобто бути всебічно розвиненим експертом.

Під час занять у слухачів виникає чимало запитань, і сповнений ентузіазму викладач з радістю знайде відповіді. Під ентузіазмом слід розуміти здатність до прийняття нової інформації та охоче братися за будь-яку справу. Позбавлений цієї якості співробітник, який практикує формальний підхід до справи, не пояснюватиме, витратити свій час на відступ від плану заняття. Формалізм у вищій школі нерідко сприймається студентами як ознака відсутності ентузіазму та псує імідж багатьох викладачів.

Наступною складовою іміджу є дотримання правил академічної етики. Викладач, який декларує цінності науки, повинен слідувати їм, наприклад, публікувати авторські наукові дослідження, не порушуючи копірайту, бути чесним у вчинках і справах. На жаль, деякі викладачі забувають про те, що у світі транспарентних комунікацій та соціальних медіа не можна приховати фальш, шахрайство та неохайність.

На наше переконання в формуванні іміджу можна виділити наступні етапи:

- самоаналіз та оцінка свого теперішнього стартового потенціалу;
- створення зовнішнього образу (стиль одягу, зачіски, косметики);
- поліпшення комунікативних навичок;
- культура поведінки та знання правил етикету;
- удосконалення професіоналізму (самоосвіта, участь у семінарах, конференціях тощо).

Особливе значення має поліпшення комунікативних навичок. Ключовим чинником на оточуючих вважається ораторське мистецтво. Педагогічну діяльність можна порівняти з діяльністю у театрі. Акторська майстерність викладача за своєю структурою включає ті ж елементи, що і майстерність театрального актора. Він має добре рухатися, володіти своєю мімікою та жестами, правильно дихати, мати багату уяву, вміти спілкуватися з різними людьми тощо. Володіння ораторським мистецтвом та майстерністю переконання – ось головний козир у діяльності викладача. Правильна постава, впевнена хода створюють враження зібраності,

спокою, впевненості та високої самооцінки. Не кожен викладач може бути оратором, але всім необхідно знати і дотримуватись правил публічного виступу:

- стежити за мімікою та жестами під час виступу чи лекції, а найважливіші слова (тези) виділяти голосом;
- керувати тоном мови, комбінуючи його висоту створення акцентів;
- змінювати темп мови для надання їй більшої виразності;
- правильно робити паузи, завершуючи ключові висловлювання та тези.

Освоєння методів ділового спілкування також забезпечує максимальний успіх. До них, перш за все, відноситься вміння створити сприятливий психологічний клімат, справляти хороше враження про себе та вибирати лінію поведінки.

Правильно підібраний імідж і манери самопрезентації викладача не лише полегшують досягнення стратегічних цілей, але й впливають на формування особистого іміджу студентів і лікарів-інтернів вищого навчального закладу в цілому. Як зазначав видатний педагог К.Д. Ушинський, «тільки особистість формує особистість».

Аналіз літературних джерел дав змогу виокремити етапи формування іміджу викладача:

- сприйняття образу, на основі якого буде формуватися цілісний імідж;
- аналіз інформації та уявна корекція сприйнятого образу відповідно до ідеального образу й індивідуальних особистостей того, хто сприймає
- використання (примірювання, програвання) окремих елементів бажаного іміджу: стилю спілкування, техніки володіння жестами, одяг тощо;
- привласнення та індивідуалізація обраного (бажаного) образу [5, 263].

Висновки. Презентуючи власний імідж, викладач демонструє студентам себе як особистість, своє ставлення до оточуючих, очікування від інших. Правильно підібраний імідж і манери самопрезентації викладача не лише полегшують досягнення стратегічних цілей, але й впливають на формування особистого іміджу студентів і слухачів вищого навчального закладу в цілому. формує особистість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вощевська О.В. Формування іміджу викладача вищої школи. Молодий вчений. 2016. № 12. С. 404-408.
2. Євтушенко Г.В., Бабошко Т.І., Бушля Т.І. Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 630-634.
3. Козменко А.В. Сприйняття зовнішнього вигляду викладача студентом. Сайт Чернівецького торговельно-економічного інституту КНЕУ, 2015. URL: http://artk.at.ua/blog/spriijnjattja_zovnishnogo_vigljadu_vikladacha_studentom/2013-10-05-34.
4. Лугова В.В., Чумак Г.М. Напрями удосконалення іміджу викладача закладу вищої освіти. Молодий вчений. 2020. Берез. (№3(79)). С. 399-400.
5. Олексенко В.П. Формування професійного іміджу сучасного вчителя. Проблеми освіти. 2015. Вип. 84. С. 258-263.
6. Тимошенко В.В. Педагогічний імідж викладача ВНЗ як частина професійної компетенції. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2016. Вип. 2. С. 196-200.

УДК 378.091.12:005.963:004.9

Капустник В. А., Дерев'янченко Н. В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ЗВО

Стаття присвячена актуальній проблемі формування цифрової компетентності викладачів ЗВО. Відзначено, що задля забезпечення якісного